

Rusiji in Slovanom sploh sovražni diplomat Sydačov je javno razkril dejstvo, da se je turška vlada že dogovorila z voditelji arnavtskih rodov, kako narediti konec vednim nemirom in revoltam v Macedoniji. Turška vlada pričakuje, da se primerijo take revolte tudi sedaj, kar je povsem naravno. Kdo bi se ne zoperstavil, če ga napadejo razbojniki, a v Macedoniji so muhamedanski Arnavtje in turški vojaki največji razbojniki ker samo kradejo, plenijo in more. Vlada je Arnavtom, naročila da zatro vsako najmanjše gibanje in jim je v to svrhu izročila puške, sablje, municijo in izza groznega pobijanja Armencev v Carigradu znane količe.

Sydačov je tudi konstatoval, da imajo uradniki, Arnavtje in vojaki naročilo, preganjati in zatirati kristijanske Slovane kakor se da, samo da bi se začele revolte, v katerem slučaju se takoj začne masakriranje Slovanov.

Arnavtje, uradniki in vojaki so to povelje že začeli izvrševati. Tekom zadnjih mesecev so se v raznih krajih Macedonije zgodile nečuvne grozovitosti, nad katerimi se je zgražal ves svet, izvzemši tisto kliko, katera se zove evropska diplomacija in mej katero so ljudje, ki so bakšišu bolj pristopni, kakor najzadnji turški birič. Radi omenjenih grozovitosti, ki so bile posebno grozovite v Vilajetu Üsküb, je bolgarska vlada reklamirala v Carigradu. Sydačov je konstatoval po svedokih, da so vse bolgarske pritožbe do pičice resnične, vzlic temu pa so posebno avstrijski in madjarski listi trudili, dopovedati svetu, da so neresnične. Turška vlada si je iz zadrege v katero jo je spravila bolgarska vlada s svojo reklamacijo, pomagala na jako priprost način. Poslala je maršala Edhem-pašo, „zmagoslavnega“ vojskovodjo in zapovednika tesalske armade v Üsküb, da preišče vse v bolgarski reklamaciji navedena fakta. Ta misija Edhem-paše je navadna turška lopovščina.

Edhem-paša je človek, ki je že davno zaslužil večala. Svoj čas je bil poslan v Armenijo, da preišče dogodivše se grozovitosti, a kmalu po njegovem prihodu se je začelo bestijalno klanje Armencev. Tako se bo zgodilo tudi v Macedoniji.

Zmage nad Grki pijani Turki se pripravljajo na novo krvavo vojno proti kristijanstvu in prvi korak i to bo uničenje v Macedoniji živečih kristijanov, ki gledajo s trepetom v bodočnost. Ko bi ne bila Katoliška Avstrija najboljša prijateljica muhamedanske Turčije in največja nasprotnica emancipacije macedonskih Slovanov, bi bilo lahko računati na pomoč Bolgarske. Toda Avstrija je poslala Milana v Beligrad, da ima človeka ondu, kateri je pripravljen, napasti v Bolgarsko zahrbtno tisti hip, ko bi se dvignila za oslobojene macedonskih Slovanov in tako je jedino upanje macedonskih Slovanov velika in mogočna Rusija. — Protislovanska in protikristijanska smer avstrijske zunanje politike je že tako nevarna slovanskim plemenom na Balkanu, da bi Slovenci ne bili vredni, da jih zemlja nosi, ako se jej ne upro z vso

odločnostjo in z vso brezobzirnostjo vsaj tisti hip, ko se začne klanje macedonskih Slovanov.

V Solunu, 20. marca 1898.

Ž. B—r.

Politični pregled.

Državni zbor. — Že od 21. t. m. zboruje drž. zbor, a kar se je doslej govorilo, je bilo vse brez pomena. Zbornica še vedno ni dognala razprave o programatični izjavi ministerskega predsednika. V razpravo so posegli vsi voditelji posamičnih parlamentarnih strank, a bistvo vseh izvajanj je, da hočejo Nemci delati vladi opozicijo dokler ne prekliče jezikovnih naredb. Slovani hočejo vladi brezplačno službovati, Dipaulijeva stranka pa hoče zdaj z Nemci, zdaj z Slovani hoditi. Vlada ni posegla v razpravo, dasi so posamični govorniki jo uprav izzivali. To priča, da je grof Thun svoj program nalašč mistično sestavil in da ga neče raztolmačiti in pojasniti, da ima za vse slučaje proste roke. Zdaj hoče, da parlament reši nagodbo. Nemci mu je ne bodo dali. In Slovani? Sodeč po medli izjavi dr. Šušteršiča bi skoro rekli, da bodo skoro celo Slovenci glasovali z vlado, dasi imajo zato najmanj vzrokov.

Pomnožitev vojne mornarice. — Vlada namerava od delegacij zahtevati 45 do 50 milijonov gld. za pomnožitev vojne mornarice. Ta ogromna svota naj bi se plačala v 7 letih. Pomnožitev mornarice je popolnoma nepotrebna.

Nagodba. — Vlada predloži nagodbene predloge šele po Veliki noči poslanski zbornici. Vlada je nagodbene dogovore katere sta sklenila Banffy in Badeni akceptirala, a odrekla se je zavezi, da se smejo predložiti samo zajedno s predlogom o kvoti. To je za Čislitvansko prava katastrofa.

Nemške stranke — Mej nemškimi strankami je nastalo precejšnje navskrižje glede načina opozicije. Nemški liberalci so se naveličali obstrukcije in nemški nacionalci je tudi niso veselili, ali slednji se boje svojih volilcev in zato vladi ž njo vsaj groze, četudi si je kar nič ne žele. Vsled tega je Wolf-Schönererjeva skupina, kateri je zdaj prirasel še jeden član v Falknovu izvoljem Hofer, popolnoma izolirana. Ta skupina je drugim nemškim strankam napovedala boj in ga je že začela. Schönerer je je obdolžil, da so obljubile Gautschu, da ne podpišejo nobenega obtoženega predloga proti njemu. Vzlic temu pa, da se nemške stranke med soboj grizejo, so vendar jedine v sovraštvu proti Slovanom. Sredstva, s katerimi se hočejo boriti, so sicer različna, smotri pa so vsem jedni in isto.

Hrvatska. — Minoli teden je dala poštna uprava odstraniti sedanje poštne nabiralnike in jih je nademestila z novimi, kateri so pobarvani z madjarskimi barvami, na vsakem pa je napravljena krona sv. Štefana. Ban Hedervary, in njegov „leibjud“ Spitzer, ki se je prekrstil v Krajsowics de Illok. sta dala to napraviti, da dražita in žalita hrvatski narod. V noči od minole sobote na nedeljo so ljudje, katerih pa biriči niso zasledili, zamazali vse te nabiralnike z raznimi kislinami, tako da se najbrž ne bo lo dali popraviti, in otrgali z njih vse Stefanove krone, če prav so bile narejene od železa. Hedervary, Krajsowics in vsi drugi Hrvatsko vladajoči pošteniaki so mogli v naprej vedeti, da narod ne bo molče trpel njih provokacij. V ponedeljek je Hedervary pred vsak nabiralnik postavil dva stražarja, zajedno pa se je začel lov na rodoljube, kateri so na sumu, da so se uprli madjaronski provokaciji.

Kreta. — Avstrijski vojaki zapuste do 15. aprila Kreti. To je vest, katera je obudila veliko senzacijo. Avstrija se je najodločnejše upirala kandidaturi grškega princa Jurija za mesto kretskega guvernerja, a ker ni nič odpravila, je odpoklicala svoje vojake s Krete. Rusija, Angleška, Francija in Italija bodo zdaj princa Jurija instalirale kot guvernerja, če treba tudi proti sultanovi volji.

Kuba. — Te dni je vse evropsko časopisje pisalo o vojni mej Špansko in Zjedinjenimi državami. Konflikt je bil jako nevaren, a na srečo, so tako Španska kakor Zjedinjene države nekoliko odnehale in je upanje, da se ohrani mir.

Obrtnija.

Deželna zavarovalnica.

(Dalje.)

Čeravno je ta zakon šele od 1892. l. dalje v veljavi, se je v dež. zboru vendar že o njem na široko razpravljalo ter so se čule tožbe, da zakon odškodnine dovoljuje za posamezne kužne bolezni, katere se pa po deželi nikakor ne razširjajo enakomerno; nasvetovalo se je celo, da se zakon razveljavi.

Dolenjeavstrijski zaklad za kužne bolezni pri goveji živini završen je bil 1895 leta sosebno zarad odškodnin za tuberkuloze s tako znatnim primanjkljajem, da se je moralo misliti na 200% zvišanje priklade za govedo.

Na Moravskem se je moral razveljaviti zakon gledé živinskih kužnih bolezni, ker je nastalo toliko pritožeb proti njemu, sosebno pa še proti uvrstitvi v nevarnostne razrede po davčnih okrajih.

Vsled teh skušenj treba je pač temeljito prevdarjati živinsko zavarovanje in kakor se je tudi moral stavljeni nasvet z veseljem pozdraviti, vendar deželni odbor s konkretnimi nasveti ne more stopiti pred visoko zbornico in to že ne z ozirom na lego naše dežele, ki meji na Hrvaško, od koder nam vedno preti nevarnost zatrosenja kužnih bolezni. Omenjena bodi tu prešičja kuga, ki se je od ondot zanesla v našo deželo. Če se ustanovi deželna živinska zavarovalnica, ne da bi tudi naše sosednje dežele imele take zavode, bilo bi to za našo deželo veliko nevarnost, da bi — če hočemo govoriti z besedami c. kr. sekcijškega svetnika Sperka, ki je v ministerstvu za notranje stvari poročevalec o zakonodajstvu za živinsko zdravstvo in ki je priznalo jako izkušena in veljavna oseba na tem polji, — postala naša dežela razkladišče za vsake vrste najslabšega živinskega izvrška.

Dokler druge sosednje dežele ne ustanové živinskih zavarovalnic, ali bolje rečeno, dokler se v celi Avstriji ne vpelje zavarovanje živine, ustanoviti bi se dala deželna živinska zavarovalnica le z največjo previdnostjo in po temeljitem poizvedovanji.

Omenjeni veščak, sekcijški svetnik Sperk, izraža se glede zavarovanja proti živinskim boleznim v tem-le smislu: Zavarovanje živine ne more brez prisilne vpeljave nikdar dospeti do koristnega delovanja, ter mora biti urejeno tako, da se prilega vsakemu živinorejcu, bodisi kmetija v najvišjih hribih ali pa v najoddaljenejši dolini; zavarovanje mora biti priprosto, pripravno, kratko rečeno tako, da kmetskemu posestniku posameznih določeb zavarovalnega zakona še celó poznati treba ni in vendar se ne bo, če išče le svojo pošteno korist, na no-

beno spodtikal. Sestaviti se mora kratek, kmetskemu prebivalstvu naklonjen zakon ter podjetje ne sme računati na dobiček.

Težavno je vprašanje, ali se naj ustanovi deželna ali državna zavarovalnica; vsekako ni priporočati ustanovitve posameznih deželnih zavarovalnic, da se s tem ne ustanové nabirališča za najslabši živinski izvršek. Še celo v toliko bi obstala vedno nevarnost za deželne zavarovalnice, kar se ne morejo braniti proti dovajanju takšne živine iz sosednjih dežel, vse jedno, če obstoji ondi taka zavarovalnica ali pa ne. Če bo vsaka dežela imela svojo lastno zavarovalnico, nastale bode zopet razlike, ki bodo merodajne za to, da se živina priganja tje, kjer se najboljša odškodnina plačuje. Na deželni meji ravno praviloma ni lahko mogoča dobra kontrola; izreči bi se moralo, da je vsakdo dolžan pravočasno naznaniti, kdaj bo prodal ali nakupil živino; to pa bi bilo obremenitev in velika nadlega za kmečke gospodarje. Za dovolitev odškodnine mora biti vse jedno, če se kaka živina pred kratkim ali pred več časom prignala iz kake druge dežele v državi, če le ni prišla iz inozemstva. Edino le državno zavarovanje omogoči, da živinsko zavarovanje dobro vspeva, da se živinski promet vrši prosto, brez sitnosti, nadlegovan s postranskimi stroški in brez zopernih kontrol. Ta velik smoter pa se more doseči le pôtom državnega zavarovanja. Enoten uspeh dosežemo le, ako imamo vedno pred očmi končni smoter vsega veterinarstva, namreč to, da se trajno zabranijo vse živinske kužne bolezni in da tako za svojo živino osiguramo neopoviran izvoz.

Vredno in zanimivo je, da se o tem vprašanji spozna misel c. kr. vlade, zato naj tukaj sledi priobčenje odgovora ministra za notranje stvari na dotično interpelacijo v seji poslanske zbornice leta 1894.

Poslanec Richter in tovariši stavili so do ministra sledečo interpelacijo:

„Hoče-li c. kr. vlada stopiti v dogovor z ogersko vlado zarad vpeljave obligatornega državnega zavarovanja živine v obeh državnih polovicah ter predložiti zakon, s katerim se ustanavljajo načela za ustanovitev zavez za živinsko zavarovanje v vseh kronovinah.“

Minister je na to odgovoril:

Ni dvoma, da bi ustanovitev obligatornega zavarovanja živine, ki bi se ozemsko kar največ mogoče na široko raztezalo, ki bi obsegalo kar največ vrst koristnih domačih živali in kolikor mogoče veliko bolezni in nevarnosti, katerim je podvržena živina, — ni dvoma torej, da bi tako zavarovanje imelo blagonosne nasledke za kmetijstvo.

V tem bi bilo zagotovljeno bistveno poročstvo za dobre živinsko-zdravstvene razmere, ker bi za kmečke gospodarje odpadel vsak povod prikrivanja nalezljivih živinskih bolezni in torej glavni vzrok razširjanja takih bolezni. Po okolnostih bilo bi zavarovanje tudi jako izdatno sredstvo, da se polagoma splošno zboljšajo plemenske razmere.